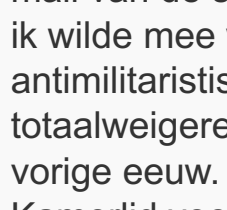

Nieuwsbrief

van Onkruid vergaet niet

Column / update door
Andrée van Es

In december kreeg ik een mail van de stichting Onkruid vergaet niet. Of ik wilde mee werken aan een film over de antimilitaristische acties zoals totaalweigeren en acties van Onkruid in de vorige eeuw. Ik was vanaf 1981 Tweede Kamerlid voor de PSP en heb dat in die periode allemaal meegemaakt.

Er waren grote vredesdemonstraties, maar er waren ook kleinere groepen die verdergaande ontwapeningseisen hadden dan 'kernwapens de wereld uit'. Voor hen was een beroep doen op de Wet Gewetensbezwaarden Militaire Dienst om uit het leger te blijven niet meer voldoende: zo werkte je toch mee aan het blijven voortbestaan van het militarisme. Zij noemden zich totaalweigeraar en ondergingen met opgeheven hoofd de consequentie: gevangenisstraf. Anderen, verbonden aan Onkruid, gingen in de loop der jaren over tot vergaande acties als inbraken in archieven van Defensie en van de Binnenlandse Veiligheidsdienst. Op die manier brachten zij documenten in de openbaarheid die aan het licht brachten wie door de BVD (nu AIVD) in de gaten werden gehouden. Wij van de PSP hebben schriftelijk en mondeling in de Tweede Kamer aandacht gevraagd voor totaalweigerars en ook voor Onkruid. Ik heb graag meegewerkt aan de film, vond en vind het een heel goed initiatief. De makers willen het land door met de film en een tentoonstelling en daarmee de discussie aanzwengelen met actievoerders van nu over actievormen en het gevaar van radicalisering.

Ik vond het toen, als lid van een kleine minderheid in de Tweede Kamer, belangrijk om een stem te geven aan sterk van het midden afwijkende opvattingen. We verdedigden het recht op burgerlijke ongehoorzaamheid, zoals dat door de socioloog Kees Schuyt was gemunt: als andere middelen zijn uitgeput en je geweten je ingeeft een wet die in jouw ogen onrechtvaardig is met geweldloze middelen te overtreden, als je dat in alle openheid doet en als je daarvoor bovendien de consequenties wilt aanvaarden, dan was dat voor ons een geoorloofd middel.

Wij, Tweede Kamerleden, hebben zelfs eens, samen met PvdA-kamerlid Piet de Visser, een oproep gedaan aan mensen om te kiezen voor burgerlijk ongehoorzame acties. Ik was het eerlijk gezegd vergeten. Toen ik de oproep onder ogen kreeg, fronste ik mijn wenkbrauwen. Niet over de burgerlijke ongehoorzaam, want ik steun hen nog steeds vierkant. Maar over onszelf: parlementariërs, die uiteindelijk meer beschermd waren dan de actievoerders en zelf, op wat honende opmerkingen van mede-parlementariërs na, buiten schot bleven.

En meer dan toen, door ervaring wijs geworden veel meer dan toen, zou ik actievoerders willen voorhouden hoe belangrijk het is om je altijd kwetsbaar te blijven opstellen voor de buitenwereld, je niet af te sluiten voor kritiek en voor andere stemmen. Want uiteindelijk worden gebruikte middelen echt niet gehelligd door het doel. Ik kijk uit naar de film van Onkruid vergaet niet en zal zeker een van de bijeenkomsten bezoeken.

Deze tekst is oorspronkelijk verschenen in De Helling, Lente 2022 (tijdschrift van GroenLinks) en ook als Update verschenen in de crowdfunding-campagne van Onkruid vergaet niet.

Vind je het net zoals Andrée van Es belangrijk dat wij onze activiteiten (film, tentoonstelling en debatten) kunnen ontplooiën steun ons dan met de crowdfunding!

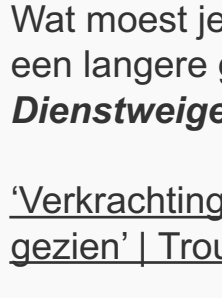
Mari Beks
info@onkruidvergaatniet.nl

Waarom de EU Oekraïne niet moet bewapenen

Op 2 maart publiceerde **Niamh Ni Bhriain**, programma coördinator van het Transnational Institute (TNI) een interessant opiniestuk over de oorlog in de Oekraïne op de website van TNI: ['The EU is wrong to arm Ukraine. Here's why'](#). Zij bekritiseert de Europese wapenleveranties aan de Oekraïne. Zij toont met veel voorbeelden overtuigend aan dat het sturen van wapens naar conflict gebieden geen stabiliteit brengt. In tegendeel de wapens vallen meestal in verkeerde handen en dragen bij aan het verhanden van de oorlog en toename van burger slachtoffers. In plaats van het sturen van wapens pleit zij voor het ondersteunen van het geweldloze protest dat in de Oekraïne een lange traditie kent.

[Lees het artikel](#) [NL-versie via translate](#)

Militair geweld tegen vrouwen

Nederlandse militairen maakten zich tijdens de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog (1945-1949) niet alleen schuldig aan executies, martelingen en plunderingen, maar ook aan verkrachtingen. Verkrachting in oorlogsgebied werd na de Eerste Wereldoorlog in 1919 al als oorlogsmisdaad aangemerkt.

Een jaar geleden verscheen het boek ["Ons lichaam, jullie slagveld. De verzwaarde oorlogsmisdaden tegen vrouwen"](#) door de Britse journaliste [Christine Lamb](#). Daarin komen vele oorlogsmisdaden tegen vrouwen voorbij. Ze laat in het boek zien hoe in oorlogen en conflicten vrouwen stelselmatig slachtoffer worden van verkrachting en seksueel geweld.

Oorlogsverkrachtingen

Belangrijk is dat het pas geagendeerd werd toen er een vrouw rechter was. Bij het Rwanda-tribunaal in 1998 vertelde tijdens één van de processen een getuige bijna terloops onderbrak haar dat haar niet gevraagd was om het daarover te hebben. Maar toen greep de rechter in, de Zuid-Afrikaanse Navi Pillay, een vrouw: "hé, wacht even, vertel me meer." Dat veranderde de zaak helemaal. Het leidde ertoe dat, voor de allereerste keer, verkrachting werd erkend als instrument van genocide en vervolg als oorlogsmisdaad voor een internationaal tribunaal.

Ondergesneeuwd

Het recente rapport over 'het extreme geweld' van de Nederlandse soldaten in Indonesië toont dat ook verkrachtingen door het Koninklijk Nederlands Indisch Leger en de Koninklijke Landmacht stelselmatig waren. Toch sneeuwde verkrachting onder, in tegenstelling tot executies, martelingen, plunderingen die Nederland tijdens de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog had begaan.

Relatief lage straffen, voor de verkrachting van een 10-jarig meisje uit Soekorwijo in 1948 werd de soldaat werd veroordeeld tot een jaar en vier maanden gevangenisstraf.

Wat moest je in die tijd eigenlijk doen om een langere gevangenisstraf te krijgen...? [Dienstweigeren](#).

["Verkrachting wordt te vaak als bijzaak gezien"](#) | Trouw

[Verkrachting: vergeten oorlogsmisdaad in Indonesië \(dekanntekening.nl\)](#)

Beleidsplan

Hier vind je het beleidsplan van Stichting Onkruid vergaet niet.

Rehabilitatie voor alle totaalweigerars?

De dienstweigerars uit de periode 1945-1949 zijn uitgezonderd van de [excuses die premier Rutte aanbiedt](#) 'aan een ieder in ons land die met de gevolgen van de koloniale oorlog in Indonesië heeft moeten leven'. Hij noemt veteranen in het bijzonder, Indië-weigerars uitdrukkelijk niet. Want – zo zegt Rutte – zijn verplichtingen hadden indertijd al de mogelijkheid om met hun bezwaren naar de rechter te gaan. Ja, dat hebben de Indië-weigerars geweten. Ongeveer de helft van gewetensbezwaarden die een beroep op de Dienstweigeringswet 1923 deden werden erkend. Wie was afgewezen en volhardde in zijn bezwaren kwam voor de krijgsraad. Dit gold ook voor 'deserteurs' die niet terugkwamen van inschepingsverlof. De strafmaat varieerde afhankelijk van al dan niet goedgekeurd voor dienst in de tropen, al dan niet met verzachtende omstandigheden, al dan niet verminderde toerekeningsvatbaarheid van 5 tot 2,5 jaar. Er zijn in totaal honderden vonnissen uitgesproken. Er is in totaal – zo wordt gezegd – vijftien eeuwen gevangenisstraf opgelegd. Het waren pacifistische christenen, anticoloniale communisten, antimilitaristische humanisten. Zij stonden toen al aan de goede kant van de geschiedenis. Zij wisten wat heel Nederland nu weet: het was geen politioene actie, maar een (letterlijk) volbloed oorlog. Indië-weigerars [Jan van Luyn](#) en [Jan Maassen](#) hebben met behulp van advocaat Liesbeth Zegveld geprobeerd via een revisieproces hun strafvonnissen nietig te laten verklaren. De Hoge Raad heeft dat in 2013 kort en bondig afgewezen. Omdat een juridische rehabilitatie niet mogelijk blijkt, is [OSINT](#) aan zet. D66-kamerlid [Sjoerd Sjoerdsma](#) zei in [geschiedenisradioprogramma OVT van zondag 20 februari 2022](#) dat hij vond dat er voor de Indië-weigerars drie jaren in de gevangenis gezeten hebben een rehabilitatiewet moet komen. Een interessante gedachte.

In Engeland is de rehabilitatie van de geëxecuteerde deserteurs uit de Eerste Wereldoorlog geregeld in artikel 359 van de *Army Forces Act* van 8 oktober 2006, over *Pardons for servicemen executed for disciplinary offences: recognition as victims of First World War*. Nu is executeren wel iets anders dan een aantal jaren opsluiten. Maar *disciplinary offences* is iets anders dan politieke en principiële bezwaren. Belangrijke formulering is: *recognition as victims*. Het lijkt mij niet gemakkelijk een rehabilitatiewet voor dienstweigerars zo te formuleren dat deze wet geen onterechte uitsluitingen en geen onterechte insluitingen bevat. Bij een terugblik op totaalweigerars van de jaren zeventig en tachtig in Nijmegen en wijde omgeving komt als vanzelfsprekend de vraag van een rehabilitatie van deze groep aan de orde.

Stan Meuwese

Links: [Indië-weigerars - Andere Tijden](#)

[Brochure Indië-weigerars \(vredesmuseum.nl\)](#)

[Indië-weigerars slechter af dan NSB'ers | De Volkskrant](#)

Opmerking: *alle links zijn toegevoegd door de redactie. We gaan op onze website een aparte pagina inrichten over de Indië-weigerars. Tips of opmerkingen? Mail ons via info@onkruidvergaatniet.nl.*

--- Nummer 2 ---

16 maart 2022

Inleiding

Hierbij ontvang je onze tweede nieuwsbrief (we hadden nog even een 'Special' rondom de crowdfunding). Op 24 februari 2022 viel Poetin de Oekraïne binnen. De Russen maken er echt een vuile oorlog van. Daarom aandacht voor het onderzoekscollectief Bellingcat, hoe belangrijk het is om oorlogsmisdaden op te sporen en te documenteren. De NAVO-landen verhogen defensie budgetten en roepen om meer bewapening. Je kunt ons standpunt [op onze website](#) nog eens nalezen. Lees ook het opiniestuk van Niamh Ni Bhriain, dat aangeeft waarom wapenen van de Oekraïne door de EU niet zo'n verstandige zet is. Na het politiegeweld tijdens de woonopstand demonstratie van 17 oktober 2021 wilde de politie met dronebeelden hun optreden rechtvaardigen. Dat riep alleen maar vragen op over de ResponDrone.

Twee zaken bleven onderbelicht na het recente rapport over 'het extreme geweld' van de Nederlandse soldaten in Indonesië: de situatie van de Indië-weigerars en het buitensporige geweld tegen vrouwen in oorlogstijd.

Verder aandacht voor 'Frisian Flag', de internationale vliegsoefening rond vliegbasis Leeuwarden, een gespreksavond over de oorlog in Oekraïne, een stand van zaken rondom ons project en de crowdfunding.

Eindredactie: Wim van der Grinten

Vliegop! Geen bommen maar bomen

Van 28 maart tot 8 april wordt op vliegbasis Leeuwarden weer de internationale vliegsoefening 'Frisian Flag' gehouden. Onder de strijdkreet 'Geen Bommen maar Bomen' wil Vliegop! tijdens deze oefening protestacties tegen de vliegbasis organiseren. Het Ministerie van Defensie en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat hebben een ontheffing verleend: Van 28 maart tot en met 8 april oefenende vliegtuigen en helikopters boven Friesland, Noord-Holland en het Waddengebied tijdens de oefening Frisian Flag. Zelfs in het kwetsbare Waddengebied mag men gewoon laagvliegen.

[Lees verder op onze website](#)

Heeft pacifisme nog betekenis in relatie tot de oorlog in de Oekraïne

Op 7 april organiseert *Onkruid vergaet niet* een avond over de oorlog in de Oekraïne. Als groep zijn we ons aan het bezinnen wat de oorlog voor onze activiteiten betekent. Bij sommigen roept dit de vraag op of het nu wel de goede tijd is om aan dienstweigeren en antimilitarisme aandacht te besteden. Anderen vinden dat er juist nu behoefte is aan het antimilitaristische geluid. Een gemeenschappelijke gedachte is in ieder geval dat de nuance moet blijven bestaan en we vragen moeten blijven stellen.

Het doel van de avond is om gezamenlijk het gesprek te voeren over de betekenis van pacifisme / antimilitarisme in relatie tot de oorlog in de Oekraïne. Hierbij hebben we ook graag de inbreng van deskundigen die de impact van de oorlog nader kunnen duiden. Hiervoor hebben we Marijan Lucas uitgenodigd die als waarnemer van de OVSE net terug is uit de Oekraïne. Verder zal Wendela de Vries van [Stop Wapenhandel](#) een inleiding houden over het gevaar van een nieuwe wapenwedloop en de belangen van de wapenindustrie bij deze oorlog. De avond zal gemodereerd worden door Andrée van Es, voormalig Tweede Kamerlid voor de PSP en GroenLinks en ex-GroenLinks wethouder in Amsterdam. Zie ook haar column in De Helling opgenomen in deze nieuwsbrief.

De avond wordt georganiseerd in de Thiemeelods in Nijmegen en start om 19.30 uur. Na afloop is er gelegenheid om met een borrel informeel na te praten. De entree is 10 Euro. Nodig ook mensen in je netwerk uit die mogelijk geïnteresseerd zijn in deze avond. Graag horen we ook van jongeren hoe zij tegen de oorlog aan kijken.

Meld je van te voren aan via info@onkruidvergaatniet.nl o.v.v. gespreksavond Oekraïne. Er is **nog een klein voorbehoud m.b.t. de locatie**: we zullen je hierover informeren.

Interessante leestips vooraf:

Een column van Willemijn Verkoren, hoofdcoördinator Internationale betrekkingen aan de Radboud Univesiteit [Hoe het pacifisme sneuvelt op het Oekraïne](#)

[Opiniestuk van Willem de Haan in het Dagblad van het Noorden op 14 maart 2022:](#)

[Zelenski Stop deze oorlog](#)

Chomsky

Noam Chomsky is een alom gerespecteerd wetenschapper. Als je wilt weten hoe de buitenlands politiek van de Verenigde Staten vanaf de Tweede Wereldoorlog tot aan de 90'er jaren in elkaar zat, moet je "Het ware gelaat van Uncle Sam" lezen. Het stond bij elke Onkruid in de kast, met ezelsoren. Het toont helder, bijtend en gedocumenteerd hoe de Verenigde Staten ook diverse oorlogen begonnen, hoe met behulp van de CIA democratische gekozen regeringen omver werden geworpen. 9/11 is voor ons 11 september 1973, toen de democratisch gekozen president van Chili, Salvador Allende, met behulp van de CIA werd vermoord door de troepen van Pinochet.

Op De Wereld Morgen is een interview met Noam Chomsky gepubliceerd: ["Militaire escalatie van de VS tegen Rusland kan leiden tot doodvonnis van de menselijke soort"](#).

Crowdfunding

Op 21 februari zijn we gestart met een **crowdfunding actie** om ons project te realiseren (film, tentoonstelling, debatten, zie op [Onkruidvergaatniet.nl](#)).

Allereerst aan iedereen die gedoneerd heeft: **hartelijk dank!** We zijn een heel eind op weg (zo'n 3/4 van het streifbedrag is nu binnen), maar we zijn er nog niet!

We willen hierbij aan jullie een **dringende oproep** doen om alsnog te doneren als je dat nog niet gedaan hebt! Zonder jullie steun gaat het niet lukken.

Je helpt ons erg als je de link ook naar andere potentiële donateurs wilt doorsturen:

[Onkruid vergaet niet door Mari Beks – voordekunst](#)

De *Stichting Onkruid vergaet niet* is sinds 15-10-2021 door de Belastingdienst erkend als ANBIEN Nut Beogende Instelling (ANBI). Giften zijn daardoor fiscaal aftrekbaar, hoe mooi is dat!

Opsporen en documenteren van oorlogsmisdaden

[Bellingcat](#) is een burger-onderzoekscollectief netwerk dat is opgericht door de Britse blogger Eliot Higgins. In Nederland is Bellingcat vooral bekend geworden door de onthullingen rondom de MH17 ramp. De Nederlander [Christiaan Triebert](#) was als Bellingcat-ter betrokken bij dat onderzoek en heeft inmiddels bij de New York Times zijn eigen onderzoeksgroep opgezet. Zijn team maakt o.a. gebruik van technieken die de burger-journalisten bij Bellingcat hebben ontwikkeld. Dit wordt ook wel OSINT genoemd: Open Source Intelligence. De term Open Source betekent in dit geval dat men gebruik maakt van openbare (data en beeld)bronnen en gereedschappen. Bellingcat is lid van het Global Investigative Journalism Network (GIJN), zie [dit artikel](#) over [Christo Grozey](#), onderzoekscollectief en directeur van Bellingcat.

[Lees meer op onze website](#)

Herhaalde oproep

Aan het project *Onkruid vergaet niet* werken op het moment ongeveer 10 mensen mee. Deze groep kan echter nog wel versterking gebruiken. Met name het opbouwen van een tentoonstelling en de communicatie campagne vraagt veel werk. We zijn ons daarbij kan helpen: meld je aan. Iedere hulp is welkom. Verder zijn we op zoek naar foto's, krantenartikelen of ander bruikbaar materiaal voor de tentoonstelling en het fotoboek. Bij deze de oproep om op zolder nog eens in oude dozen te kijken of je bruikbaar materiaal hebt. Wij zijn er blij mee.

Namens Stichting *Onkruid vergaet niet*

Mari Beks
info@onkruidvergaatniet.nl [Onkruid vergaet niet](#)

Nieuwsbrief ontvangen?

Deze nieuwsbrief wordt verstuurd naar iedereen die zich via de [website](#) heeft ingeschreven én naar de (oorspronkelijke) lijst contacten. Indien je geen prijs stelt op toezending kun je je via de link onderaan afmelden. Ken je mensen die mogelijk geïnteresseerd zijn in dit project? Zij kunnen zich via [deze link](#) inschrijven op deze Nieuwsbrief.

Deze e-mail is verstuurd aan [{{email}}](#). Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#). • Voor een goede ontvangst voegt u info@onkruidvergaatniet.nl toe aan uw adresboek.

